

JBF-1601100102010300 Seat No. _____

M. A. (Sem. I) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

December – 2019

Sanskrit : CCT-03

(Darshan) (Common Paper for 2015-16)

(Old Course)

अन्नंभट्टविरचित – तर्कसंग्रहः ।

सदानन्दविरचितः – वेदान्तसारः ।

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- १ नीयेनाभांथी कोईपशु बे स्पष्ट रीते समजावो : १४
- 1 Explain clearly any **two** of the following : 14
- (१) प्रत्यक्षज्ञानहेतुरिन्द्रियार्थसन्निकर्षः षड्विधः ।
- (२) असाधारणं कारणं करणम् ।
- (३) वाक्यं द्विविधं वैदिकं लौकिकं च ।
- (४) ज्ञानाधिकरणम् आत्मा । स द्विविधः परमात्मा जीवात्मा च ।
- २ नीयेनाभांथी कोईपशु बे गद्यपंठोनी आवश्यक नोंध साथे अनुवाद करो : १४
- 2 Translate with necessary note any **two** passages of the 14 following :
- (१) अधिकारी तु विधिवदधीतवेदवेदाङ्गत्वेनापाततोऽधिगताखिलवेदार्थोऽस्मिन् जन्मनि जन्मान्तरे वा काम्यनिषिद्ध वर्णनपुरःसरं नित्यनैमित्तिकप्रायश्चित्तोपासनानुष्ठानेन निर्गतनिखिलकल्मषतया नितान्तनिर्मलस्वान्तः साधनचतुष्टयसम्पन्नः प्रमाता ।
- (२) असर्गभूतायां रज्जौ सर्पारोपवद्वस्तुन्यवस्वारोपोऽध्यारोपः । वस्तु सच्चिदानन्दानन्ताद्दयं ब्रह्म । अज्ञानादसिकलजडसमूहोऽवस्तु । अज्ञानं तु सदसद्भ्यामनिर्वचनीयं त्रिगुणात्मकं ज्ञानविरोधि भावरूपं यत्किञ्चिदिति वदन्त्यहुमज्ञ इत्याद्यनुभवात् 'देवात्मशक्तिं स्वगुणैर्निगूढान्' इत्यादिश्रुतेश्च ॥
- (३) अथ महावाक्यार्थो वर्ण्यते । इदं तत्त्वमसीति वाक्यं सम्बन्धत्रयेणाखण्डार्थबोधकं भवति । सम्बन्धत्रयं नाम पदयोः सामानाधिकरण्यं पदार्थयोर्विशेषणविशेष्य-भावः प्रत्यगात्मलक्षणयोर्लक्ष्यलक्षण भावश्चेति । तदुक्तम् –
सामानाधिकरण्यं च विशेषण-विशेष्यता ।
लक्ष्यलक्षणसम्बन्धः पदार्थप्रत्यगात्मनाम् इति ॥

(४) अति प्राकृतस्तु 'आत्मा वै जायते पुत्र' इत्यादिश्रुतेः स्वस्मिन्निव स्वपुत्रेऽपि प्रेमदर्शनात्पुत्रे पुष्टे नष्टे चाहमेव पुष्टो नष्टश्चेत्याद्यनुभवाच्च पुत्र आत्मेनि वदति । चार्वाकस्तु 'स वा एष पुरुषोऽन्नरसमय' इत्यादिश्रुतेः प्रदीप्तगृहात्स्वपुत्रं परित्यज्यापि स्वस्य निर्गमदर्शनात्स्थूलोऽहं कृशोहमित्याद्यनुभवाच्च स्थूलशरीरमात्मेति वदति ।

३ तर्कसंग्रह भुजब प्रभाषानुं लक्षणा आपी, शब्दप्रभाषा विशे सविस्तर नोध लपो. १४

3 Give the definition of 'प्रमाण' according to तर्कसंग्रहः and write 14 a detailed note on the शब्दप्रमाण.

अथवा/OR

३ हेत्वाभास ओटवे शुं ? तेना ओईपषा बे हेत्वाभास उदाहरण सहित समझवो. १४

3 What is 'हेत्वाभास' Explain any two 'हेत्वाभास' with illustrations. 14

४ वेदान्तसारमां निरूपित 'कर्ममीमांसा' सविस्तर यर्यो. १४

4 Discuss in detailed the 'कर्ममीमांसा' narrated in वेदान्तसार. 14

अथवा/OR

४ आत्माना स्वरूप विशे वेदान्तसारमां निरूपित विविध मतो विशे नोध लपो. १४

4 Write a note on the various views regarding the nature 14 of 'आत्मन्' as depicted in वेदान्तसार.

५ नीयेनामांथी ओईपषा बे विशे टूंकनोध लपो : १४

5 Write short notes on any two of the following : 14

(१) तर्कसंग्रहेनवद्रव्याणि ।

(२) तर्कसंग्रहेअभावः चतुर्विधः ।

(३) शांकरवेदान्तस्य परम्परा ।

(४) साधनचतुष्टयम् ।